

A MÉH TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATI KÓDEX (2003) ÉRTÉKELÉSE ÉS ÁTDOLGOZÁSA, INFORMATIKAI FEJLESZTÉS A TELJESÍTMÉNY VIZSGÁLATOK ADATAINAK GYŰJTÉSÉRE ÉS FELDOLGOZÁSÁRA

Magyar Méhészeti Nemzeti Program kutatási jelentés összefoglalója:

A hazánkban tenyésztett pannon méh tekintetében már közel 80 éve tudományos, és a több mint 50 éve tenyésztői munkálatok folynak, az állami törzskönyvezés 1985-től kezdődött. Az 1976-ban kezdődő rendszeres fajtavizsgálatot egészítette ki a termelést meghatározó tulajdonságokat tömörítő teljesítményvizsgálati kódex (1995, 2003) alkalmazása is. Az 1994-évi rendelettel kezdődően a kereskedelmi forgalomba kerülő méhanyak tenyészértékének javítása érdekében az engedélyezett anyanevelő telepeken korábban kötelező, 1995-óta pedig rendeletileg szabályozottan fajtabélyeg- és teljesítményvizsgálat (üzemi) folyik. A tenyésztés gyakorlatát és elveit szabályozza és rögzíti a továbbiakban a Méh Teljesítményvizsgálati Kódex mely először 1995-ben került meghatározásra, majd 2003-ban módosításra. Az azóta eltelt időszak tapasztalatai alapján időszerűvé vált az átdolgozása és korszerű informatikai adatfeldolgozási lehetőséggel történő megerősítése.

Az MMOE tagjai által végzett üzemi teljesítményvizsgálatok tapasztalatai alapján szükséges módosítási javaslatok megfogalmazásra kerültek az alábbi témakörökkel kapcsolatban:

- A kiválasztás menete, az alkalmazható kaptártípusok, a tenyészanyag származása és a tesztcsaládok betelepítésének módja
- A tartástechnológia és az adatgyűjtés módja, a vizsgálatok elvégzésének ideje, a rajzóhajlam és a méztermelés és a viasztermelés adatainak gyűjtése
- Az egészségügyi helyzet rögzítése
- A termelési adatok kiértékelésének módja
- A vizsgálati mintavétel módja

Az MMOE által végzett központi teljesítményvizsgálatok tapasztalatai alapján szükséges módosítási javaslatok megfogalmazásra kerültek az alábbi témakörökkel kapcsolatban:

- A teljesítményvizsgálatok előkészítése, a tesztcsaládok létrehozása
- A tartástechnológia és az adatgyűjtés módja, a napi petezés és a higiénias viselkedés vizsgálatának módja
- A teljesítményvizsgálatok kiértékelése

A fejlesztés során áttekintésre került az adatgyűjtés, rögzítés és feldolgozás módja.

A korábbi általánosan használt kézi papír alapú kaptárlapok képviselték az adatgyűjtés kezdeti szintjét, melynek korlátai nyilvánvalóak. A 2000-es években igény jelentkezett az informatikai feldolgozásra különösen a központi teljesítményvizsgálatok elindulása után az adattömeg egységes kezelése miatt. A feladatot az Excell táblázatok oldották meg. Számos előnye mellett a vitathatatlan korlátja, hogy a különböző helyeken használt adatfájlokat nem lehetett egységbe kapcsolni és így az összes tenyésztő adatát együtt elemezni.

A kaptárlap alapú nyilvántartáshoz képest jelentős előrelépést jelent az adatbázisra épülő szoftveres megoldás a következők miatt:

- az adatok tárolására relációs adatbázist használ
- több évnnyi adat tárolására alkalmas
- korlátlan számú méhcsalád adata tárolható
- korlátlan számú kezelés rögzíthető
- alapszintű statisztikai elemzések elvégzését támogatja
- központi értékkészlettel dinamikusan frissíthető
- kimeneti formátuma a korábbi kaptárlaphoz hasonló

A kialakításnál fontos szempont volt, hogy:

- asztali alkalmazás legyen,
- ne igényeljen folyamatos internetkapcsolatot,
- egységes adatstruktúrát biztosítson,
- egységes értékkészletet használjon, mely központilag karbantartott,
- az adatok a méhtenyésztők és az MMOE tulajdonában maradjanak,
- kezelése egyszerű legyen, kevés felületet alkalmazzon,
- képes legyen kaptárlap generálására,
- képes legyen az adatok MMOE részére történő szabályozott továbbításra.

Összefoglalva az elkészült BeeDB szoftver fő feladata, hogy a méhcsaládok állapotának rögzítését a méhtenyésztő egy informatikai rendszerbe tudja végezni és a központi teljesítmény vizsgálatok adatait is egységes rendszerben lehessen kielemezni és archiválni.

Horváth János elnök
MMOE